

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Oglojena kost.

Avstrijski škofje so pred leti izdali skupen pastirski list, ki je zgodovinsko važen dokument za stališče katoliške cerkve napram narodnostnemu načelu. Ti škofje „od sv. Duha postavljeni, zaznamovati tista pota in tista načela, katerih se mora pravi katoličan držati tudi v politiki“ so v dotičnem pastirskem listu proglasili obstoj različnih narodov kot posledico babilonske zmešnjave in boj za ohranitev narodnosti obsodili kot poganstvo, kot greh. Ljubiti svojo narodnost, boriti se za nje ohranitev in razvoj je tedaj po načelu katoliške cerkve pogansko, je greh, ki se mora obsediti.

Te narodnostnemu gibanju načelno sovražne izjave avstrijskih škofov se vedno spominjamo, kadar vidimo naše internacionalne klerikalce ubirati strune domovinske ljubezni in kadar jih čujemo govoriti o slovenski narodni misli.

Zgodi se to navadno samo tedaj, kadar so pred vratmi kake volitve, kadar bi klerikalci narodno mišljenje in čustvovanje volilcev radi izkoristili v svoje politične namene. O takih prilikah so še vselej našli svoje slovensko srce, katerega sicer nikdar ne pokažejo. In naravno je, da delajo tako tudi sedaj, ko se bližajo deželnozborske volitve, zlasti ker po spričevalu, ki sta ga deželni predsednik in deželni glavar izdala gospodarskemu in kulturnemu delovanju dež. zbora, ne morejo trditi, da dež. zbor ni resno, z verno in požrtvovalnostjo delal za korist dežele.

In tako je „Slovenec“ v soboto zopet nastopil v ulici slovenskega narodnjaka, zakril svojo brezdomovinstvo s plaščem slovenskega rodoljubja in se vrgel na tolikrat že ogledano kost, na „slovensko-nemško zvezo“ v dež. zboru.

„Slovenec“ grmenje je namenjeno tistim romantičnim naturam v naši lastni stranki, ki nečejo uvideti, da je narodni in politični egoizem jedina zdrava podlaga

vsaki politiki, da se politično življenje ne da urejevati po matematičnih, ne po juridičnih formulah, da politika ni družega nič, kakor umetnost, delati kar mogoče ugodne kompromise z raznimi faktorji, s katerimi se mora računati, ter v obstoječih razmerah doseči, kar je doseči mogoče. Poznamo te naše romantike. Podobni so tistemu dolgočasnemu sirakuškemu profesorju, ki je na njega navalivša dejstva realnosti hotel odvrniti s teoretično abstrakcijo „noli turbare circulos meos“, kar sedanjosti primerno poslovenjeno pomeni „ne moti me v mojih sanjah“. Poznamo te romantike in kadar jih čujemo, nam je pri srcu kakor tistemu Percyju iz Henrika IV. ki je, prišedši iz težkega boja, krvaveč iz sto ran, truden in izmučen na smrt, moral poslušati neslano predavanje kraljevega dvornika, — nekake strigalice, ki je svojo kožo vedno skrbno varovala in ki nikdar ni čula žvenketa orožja — o vojni taktiki in o telesnih poškodbah.

Čudno je slišati „Slovenca“, kako oznanja, da je takomenovana zveza z Nemci nemoralna in nedopustna, ko je bila vendar klerikalna stranka dolgo let z Nemci veliko tesnejše zvezana, kakor narodno-napredna stranka sedaj. Dolgo let je živela klerikalno-nemška koalicija. Kot kandidat te koalicije je bil dr. Papež voljen v dež. odbor, kjer je pokopal samo-slovenske ulične napise ljubljanske, in slovenski narod je moral kot tribut plačevati na leto 600 gl. za ponemčevanje slovenske dece, tisti tribut, ki so ga napredni poslanci šele po dolgoletnih najsilnejših bojih odpravili.

„Slovenec“ je v soboto posegel nazaj v tisto dobo, ko so klerikalci v zvezi z Nemci v dež. zboru gospodovali, slovenski napredni poslanci pa so morali jesti trdi kruh opozicije. Govore, ki jih je imel dr. Tavčar proti tedanji zvezi klerikalcev z Nemci, skuša „Slovenec“ izkoristiti proti sedanji „zvezi“ narodno-napredne stranke. Izgiral je dr. Tavčarja proti dr. Tavčarju,

pri tem pa — to se razume samo ob sebi — popolnoma prezrl velikanski načelni razloček mej nekdanjo zvezo klerikalcev z Nemci in mej sedanjo zvezo narodno-napredne stranke z Nemci.

Podlaga zvezi klerikalcev z Nemci je bilo, da se narodnostne zadeve odstavijo z dnevnega reda, da se slovenski narod odreče vsaki novi narodnostni pridobitvi. Vidnega izraza je to dobivalo vsako leto s tem, da je dež. zbor dovoljeval vsako leto 600 gl. za ponemčevanje ljud. šol obiskujočih otrok, da se je klerikalna stranka uprla napravi slovenskih šol v Ljubljani, da je preprečila samoslovenske napise v Ljubljani in da je sploh vse narodnostne zadeve potiskala v ozadje. Proti tej zvezi je govoril dr. Tavčar vse to, kar je sedaj iz starih zapisnikov dež. zbora izkopal „Slovenec“, in ko bi prišlo danes zopet do take zveze mej Nemci in klerikalci, bi dr. Tavčar ali kdorkoli drugi zopet tako govoril.

Da sedanja zveza mej Nemci in narodno-napredno stranko nima takega značaja, to pričajo dogodbe minolih šestih let dež. zbora. Vzlic „zvezi“ z Nemci je narodno-napredna stranka v vseh teh šestih letih zvesto čuvala slovenske narodne ideje in branila slovenske narodne pravice. To pričajo različne proračunske razprave, to priča boj, ki je nastal v dež. zboru za časa Badenija, ko je napredna stranka povodom napadov na slov. visokošolce na Dunaju in v Gradcu šla v ogenj, to priča iz napredne stranke izišli predlog glede slovenske univerze, za kateri predlog je bilo klerikalce le težko pridobiti, to priča iz napredne stranke sproženi predlog za stran ljubljanske realke in to priča premnogo drugih predlogov. Tu je dokaz, neovržen dokaz, da je narodno-napredna stranka vzlic „zvezi“ z Nemci ostala zvesta slovenskemu narodnemu programu in se trudila za njega dejansko izvršitev in sicer z uspehom, mej tem ko so na vse strani svobodni klerikalci prav pri narodnih zadevah igrali ulogo „kibicev“, ter

vedno le prežali na priliko, kdaj bi mogli priti v dotiko z Nemci.

Razlika mej klerikalno-nemško in napredno nemško zvezo je torej bistvena in to more prezirati samo zlobotnež. Zadnji, prav zadnji na svetu, ki zamorejo napredni strauki kaj očitati, so pa klerikalci, kajti iz njih govori samo jeza, da je najlepši načrt, kar so jih imeli za ugonobljenje narodno-napredne stranke, padel v vodo.

Ko so klerikalci l. 1895. pijani zmage prišli v deželni zbor, tedaj so mislili, da pridobe brez težave nemške poslance za novo koalicijo. Koj v prvi seji je deželni glavar vabil veleposestnike v to zvezo, povdarjaje ob glasnem pritrdjevanju klerikalnih poslancev, naj se veleposestniki drže svoje tradicije in povdarjaje svoje prepričanje, da bo v novi zbornici vladala mej veleposestniki in mej poslanci kmetskih občin harmonija.

To glavarjevo vabljenje na novo koalicijo je dalo pokojnemu Krsniku povod, da je nje politični pomen pribil. Že v naslednji seji je Krsnik zaklical klerikalcem: „Glejte, Vi čutite sami svojo slabost. Že v prvi seji se je to pokazalo... Ko je v onih ljubeznivih in sladkih besedah gospod deželni glavar pozdravil članovega Vašega kluba in to (veleposestniško) stran naše zbornice, zvenelo je to, kakor ona skrivna, tihosladska snubitev, kakršna se čuje iz Jenkove pesmice: Ljubica, pojdi z menoj, lepa je noč noč, bova svatvala.“

Klerikalci so imeli pač dobro voljo, obnoviti dolgoletno prijateljstvo z nemškimi poslanci, prezrli pa so, da se je bil mej tem vršil I. katoliški shod, in kaj se je na njem pojavilo, prezrli so, da so veleposestniki liberalnega mišljenja, da so mogli pač paktirati s konservativno stranko, da pa ne morejo paktirati s stranko, ki stoji na takem programu, kakor ga je skoval prvi katoliški shod. Klerikalci so tudi prezrli, da veleposestniki, dasi nemškega mišljenja, so vendar kranjski patrijotje, da imajo kot taki srce za prebivalstvo, in da ne morejo hoditi roko

LISTEK.

Škandal v kopališču žensk.

Spisal A. Kozma.

I.

Harkaz je kopališče žensk, kjer se jih je — vsaj velikanske anonse v časopisih trdijo tako — čudežno ozdravilo že nešteto. Lepe, blede dame brez otrok prihajajo tja ob začetku sezone, in dražestne gospodinje svežih lic zapuščajo kopališče s trdnado, da jim poslej štokrlja ne bo več naklonjena.

Navadno zastopa v Harkazu zdravnik vse moštvo. Mlad, neroden doktorček je, katerega poredne ženske doslej še niso mogle privaditi na potreben savoir vivre. Še najbolj se odlikuje zvečer v kopališčni dvorani, kjer igra za ples, kajti na klavir se razume, na ples pa čisto nič.

Sem ter tja prihajajo iz sosedstva ondi nastanjeni husarski častniki, ki privedejo seboj tudi ciganske godce. Ob takih večerih je ples mirnejši, rednejši, spodobnejši. Vendar pa so zadovoljni oni možje, katerim zdravniki niso veleli, poslati žene v Harkaz.

Danes ni bilo nobenih častnikov, zato se je izvršila večerna scareja jako neprisiljeno.

„Doktorček,“ je vprašala neka vesela mlada gospa, „kdo pa je tista svetnica, ki stanuje v vili Edita?“

„Milostljiva, to je gospa pl. Sziraky, odlična in bogata plemkinja,“ je odgovoril zdravnik.

„No, zategadelj ji še ni treba vihati nosu! Nikdar ne pride v našo družbo.“

„Še zelo mlada je,“ je zagovarjal doktor odsotnico, „in jedva leto dni omožena, zato je še neizkušena in boječa, sicer pa živi tudi tu le s svojim soprogom ter mu pisari, če le možno, dvakrat vsak dan. Družbe pa se izogiblje.“

„V naši družbi bi se mogla naučiti le dobrega,“ je odgovorila ostro nezadovoljna dama.

„Nedvomno. Ali kakor rečeno, zelo plaha je in v svojega soproga še smrtno zaljubljena.“

„Ti mala, uboga goska!“ se je oglašilo nekaj porednih ust, in odgovorilo je splošno smejanje.

„Ali — zelo pozornega, zvestega in dobrega moža ima,“ je nadaljeval doktor. „Prihaja vsako soboto z nočnim vlakom, v ponedeljek zjutraj pa se vedno zopet odpelje.“

„To vemo,“ so dejale, „V nedeljo smo ga videle. Dolga, rumena brada mu ne pristaja slabo.“

Doktor je vdaril na tipke, in v odmerjenem taktu je zadonel po dvorani

vabljenjv Straussov valček ter elektrizoval nožice dam, ki so smeje in dražeč se plesale dalje.

Za danes so obrale gospo pl. Sziraky dovelj.

II.

„Ali si jo videla?“

„Katero?“

„No, svetnico.“

„Gospo pl. Sziraky?“

„Da, da.“

„Ali ni to strašno?“

„Grozno.“

„In ta se nas izogiblje!“

„Taka se dela madono!“

„Fej! Doktor, pojdite nam s svojo ljubljanko!“

„Ali prosim, kaj morem jaz za to! Nikdar bi ne bil mislil kaj takega, dasi-ravno ne morem tajiti, da je tako.“

„Kako pa je prav za prav?“

„Vsega nisimo slišale, oh, prosim, pripovedujte še enkrat!“

„Saj sem ponavljal že stokrat...“

„Mene ni bilo nikdar poleg. Samo še enkrat, doktorček!“

„No, torej: Stvar je takale: Včeraj zvečer je prišlo v kopališče osem husarskih častnikov — prešel sem jih sam — a zvečer jih je prišlo na ples samo sedem. Eden se je izgubil, sem si mislil, a rekel nisem ničesar. Okoli polnoči pa se je toaleteta gospe pl. Lombarda nekoliko pokvarila,

in prosila me je, naj jo spremim, da si jo doma zopet uredi. Ko sva torej v mesečni noči prišla mimo vile Edita, kaj sva zagledala?“

„Kaj? Kaj?“

„V mračni sobi na oglu vile je sedel izgubljeni husarski častnik, na njegovem naročju pa —“

„Gospa pl. Sziraky?“

„Da, gospa pl. Sziraky v dražestnem s čipkami pošitem belem neglizjeju in...“

„In?“

„— poljubljala brkata usta častnikova ter ga božala.“

„Škandal.“

„Nočuveno!“

„Na, taka —!“

„Ubogi mož!“

Zdravnik pa je nadaljeval:

„Ko sta naju zagledala, sta planila pokonci ter hitro izginila v temo... To je vse.“

„Ne nikari ne lažite, doktorček,“ je pripomnila gospa pl. Lombard. „Vi veste še več!“

„Družega nič, kakor da se je sedem husarjev po plesu ob 2. uri zjutraj odpeljalo na dveh kočijah, s katerima so do speli, osmi husar pa je iskal šele naslednjega jutra kmetiški voz, s katerim se je tudi okoli šestih v divjem diru odpeljal.“

(Dalje prih.)

v roki s stranko, katere program meri na pogubo tega kranjskega prebivalstva v gospodarskem in kulturnem oziru.

Klerikalci so upali, da prevzemo veleposestniki ulogo Dalie, da bodo narodnemu in naprednemu Simsonu odstrigili lase, vir njegove moči, ter ga izročili katoliškemu Filistrom, da ga ti ubijejo. Ali ta račun se je izjalovil. Rajši, kakor skleniti koalicijo z zastopniki programa I. katoliškega shoda, so stopili veleposestniki v dotiko z zastopniki slovenske narodne inteligence, in se z njimi dogovorili glede obrambe deželnega gospodarstva, glede obrambe sedanje šole in učiteljstva ter glede obrambe kulturnih naših zavodov, v prvi vrsti gledališča, čigar uničenje je bila parola klerikalne stranke pri volitvah leta 1895. V vseh narodnostnih zadevah pa si je narodno napredna stranka izgovorila popolno svobodo in to svobodo tudi vestno izkoriščala. Resnici na čast bodi priznana, da je marsikak narodno važen uspeh, na pr. meščansko šolo v Postojni dosegla samo s pomočjo veleposestnikov.

Kar je bilo v danih razmerah mogoče doseči, za to se je narodna napredna stranka pošteno poganjala in je pri tem zvesta ostala svojim principom. Narodno napredna stranka je bila prisiljena stopiti v dotiko z veleposestniki, če je hotela uspešno zastopati koristi svojih volilcev, če ni hotela, da bi klerikalizem vse, in zlasti naša mesta poteptal, črno v zemljo. „Zveza“ mej narodno napredno stranko in mej veleposestniki sloni na spoznanju, da so nam, ne glede na narodnostno razliko gotovi kulturni in gospodarski interesi skupni. Mi se ne borimo za osebne koristi in časti, mi se borimo za to, da uveljavimo tista načela, ki so po našem svetem prepričanju pogoj za obstanek in razvoj slovenskega prebivalstva in dežele Kranjske. Stranka, ki na to stremi, bi bila blazna in nevredna da živi, ako bi ne porabila prilike, da pride do veljave, samo ako je to mogoče brez žrtve glede glavnih strankinih načel. Naša stranka ni storila nobenih žrtv, ostala je slej ko prej na svojem programu in zato jo zamore radi „zveze“ z Nemci obsojati le tisti, ki ali ne more spoznati bistva te zveze ali pa mu je ta zveza na poti.

Naravno je, da zveza mej pripadniki dveh različnih narodnosti, naj si je omejena tudi samo na tiste interese, ki so obema skupna, ni popularna, a kdo more reči, da to kar je popularno je tudi pametno in koristno. Mi sodimo, da kulturna in gospodarska načela, za katera gre boj v naši deželi, zlasti za naša mesta, še niso tako malo vredna, da bi se ne izplačalo se zanje vojskovati samo radi tega, ker je pri tem računati na nepopularnost zveze z Nemci.

Popularnost gor ali dol — javna korist gre nad vse. To uvideva tudi meščanstvo, to uvideva ogromna večina inteligence. Saj je pač očitno, da se ni podala inteligenca v tako težak boj s krutim nasprotnikom, da ni žrtvovala najlepšega časa, zdravja in denarja ter se izpostavila najhujšemu preganjanju samo za to, da bi njeni poslanci v dež. zboru jahali popularne, četudi votle principe, kakor nekaki politični don Quixoti, pri tem pa gledali, kako klerikalci kranjskemu orlu pristrigavajo perutnice in rujejo perje.

Naj torej „Slovenec“ le obira že tolikrat ogledano kost o zvezi z Nemci. Mi in z nami slovensko razumnštvo hočemo videti kranjskega orla — ki ima na pasu slovensko trobojnico — svobodnega raztezati svoje peroti od koroške do hrvatske meje, nečemo, da bi ga imel klerikalizem na vrvi, kakor v pol preteklem času, in zato bomo porabili vsako dopustno in moralno taktično sredstvo, da ta orel ne pade zopet v roke klerikalcem.

V Ljubljani, 27. julija.

Kompromisna pogajanja med Mlado- in Staročehi.

Izvrševalna odbora obeh strank sta izvolila delegate, ki naj vodijo kompromisna pogajanja. Mlodočehi so izvolili dr. Skardo, dr. Pacaka, dr. Herolda, dr. Čelakovskega, dr. Dvořaka, Staročehi pa člana gospodske zbornice dr. Riegira in dr. Mattuscha, bivšega župana dr. Šolca in gospoda dr. Baštyřa in Sedlaka. Obe stranki sta baje pripravljene na kompromis, a pogajanja doslej niso dosegla še posebnih uspehov. Češki listi so seveda glede nameravanega kompromisa različnih mnenj. Nekateri so proti vsakemu kompromisu s Staročehi, katerim

očitajo konservativnost in preveliko popustljivost napram Nemcem. „Narodni Listy“ so odločno proti kompromisu, češ, da bodo potem Staročehi začeli s punktacijami tam, kjer so bili svoj čas nehalni. Potemtakem je težko verjeti, da bi se dosegel kompromis, ki bi bil večjega in dalekosežnejšega pomena. Bržčas se določijo le okraj, v katerih si kandidati obeh strank ne bodo delali konkurence.

Križarjenje ob albanskem nabrežju.

Velika križarica „Cesar Karol VI“ in bojna ladija „Pelikan“ sta dobili nalogo, križariti ob albanskem nabrežju od Dulcinja do Krfa. Hkratu pa je dospela v adrijansko morje tudi italijanska bojna mornarica, ter se bodo vršile vaje pred Benetkami. Politiki gledajo to križarjenje s sumnimi očmi. Dogodki v Albaniji, potezanje Italije za vedno večji vpliv med Albanci, škiljenje Italijanov v južni Dalmaciji proti italijanskemu kraljestvu, vse to je bajé vzrok, da je naša država pazljiva.

Dogodki na Kitajskem.

S Kitajskega dohajajo zopet slabe vesti. Iz Šanghaja poroča „Standard“, da sta angleška vojna ladija in francoska topničarica odpluli v Nutseng ob jezeru v pokrajini Kiangsi, kjer so nastali med katoliškimi in protestantskimi Kitajci nemiri. V osrednjem delu pokrajine Čili so nemiri baje v 30 okrajih. Roparske tolpe so mnogoštevilne in agresivne, krajevne oblasti pa so brez volje ali pa brez moči. Skrivne družbe so v okraju Hsinghwa v Fokiji izvale nemire, in iz Tientsina javljajo, da Kitajci zopet trgajo brzozjavne žice. Evropski krogi v Tientsinu so prepričani, da se nemiri ponove, kajti Kitajci so neustrašni in nespokorjeni. V Mandžuriji se boji nadaljujejo med Rusi in Kitajci. Rusi bi se radi polastili vseh železniških prog med Port Arthurjem in Chaborovskim, toda Kitajci so močnejši, kakor so Rusi mislili. Te dni je napadlo 3000 Kitajcev Kirius. Rusi so jih s težkimi izgubami pogнали. Ustaši so na jugovshodu Mandžurije celo Ruse in Kitajce. Dvor se še ne vrne v Pekin, nego ostane v Singanfu. Poslaniki pa imajo še vedno pogajanja radi odškodnine, katero naj bi plačala Kitajska evropskim vlastim.

Vojna v Južni Afriki.

Zopet se piše, da bode nemški cesar posredoval pri angleški vladi za mir. Ali vest se je ponovila že tolikrat ter se izkazala še vselej kot neresnična, da je bržčas tudi sedaj brez podlage. Evropske vlasti — razen Holandije — so napravile že križ preko Burov, prepustivši jih svoji usodi. „Times“ poroča, da so angleški oddelki tekoma dveh mesecev polovili ali pobili 5000 Burov, mej katerimi je vsaj 4000 resničnih vojakov. Ker se lov na Bure sistematično nadaljuje, bo morda že v dveh mesecih vojne konec radi nedostatka vojakov Burov. „Standard“ poroča, da bi bil polkovnik Bullock pred kratkim skoraj ujel nadpoveljnika Burov, Louisa Botho, ki je bil v hiši nekoga Kornelija Nysa, štiri milje od Ermela. Botha je imel seboj le malo ljudi in top. Angleži so se ponoči približali dotični hiši do dve milji blizu, ter se ustavili. Menda so hoteli naskočiti hišo zjutraj zgodaj, ali Buri so jih zapazili in ušli pred nosom. Konjeniška kolona Garatta je 21. t. m. pri Reitzburgu presenetila Bure, ujela 25 mož in zaplenila mnogo vozov. Polkovnik Garatt je preganjal Bure še ves dan, potem pa se z železnico vrnil, da ne izgubi plena. General French čisti Kaplandijo in žene baje Bure proti severu. Poroča se, da je predsednik Stejn ušel Angležem, ko so nenadoma zasedli vas Reitz, v sami srajci in na neosedlanem konju. V Londonu se je vršil shod angleških financierjev in veleindustrijalcev, katerim so se pridružili tudi Nemci. Med temi je neki nemški veletržec slikal veliko škodo, katero trpi radi vojne z Buri nemška industrija in izjavil, da hočejo nemški industrijalci z vsemi sredstvi delati na to, da se vojna jenja. Tudi angleški financierji so baje spoznali, da je vojna poguba angleške in nemške trgovine ter so izjavili, da se mora vojna nehati čim najhitreje. V angleški armadi vlada silna beda. Vojno ministertvo ne izplačuje več cele dnevne mezde. Celo bolniki ne dobivajo cele mezde ter trpe zato pomanjkanje. Te dni so razdeljevali med prostovoljce, ki so se vrnili iz vojne domov, spominske kolajne. 21 yeormanrycev ni hotelo kolajn, nego zahtevalo vpričo kralja svojo plačo!

Dopisi.

Od Dev. Mar. v Polju, 26. julija. Ne preostaja mi časa pečati se s dopisovanjem v časopise; toda dopisnik iz Vevč v 160. številki „Slovenčev“ — in to pravi, ne namišljeni, kakor bi bilo to išlo izmed ljudstva, — sili me k temu, ker nekako namigava, naj imam le mirno kri, iz česar sledi, da bi bil jaz z dopisnikom v zvezi — ko mi je vendar dozda še neznan — in zavija ironične izraze „Narodovega“ dopisa prav po svoje. Mirne krvi mi ni treba priporočati, ker ve vsakdo, kdor me pozna, da imam še preveč mirno. Poleg vse svoje mirnokrvnosti pa ne smem trpeti, da bi „pravi“ „Slovenčev“ dopisnik tako nesramno blatil učiteljstvo v verskem oziru, kakor s tem zasukavanjem dela v omenjenem dopisu. Obrekovanje, s katerim je bil pričel pri zadnjih državnoborskih volitvah, „vestno“ nadaljuje. In tu si drzne še zapisati: „nam razlogi niso znani“. Saj je vendar vse razloge natvezil on g. župniku. Pri „Narodove“ dopisu je vsakdo videl na prvi pogled ironiziranje navedenih vzrokov, a on obrne vse za istino. Razume se, da so njemu dobro došli, ako tudi v tej obliki, katerih se je hlastno poprijel, da udari po učiteljstvu Da bi se ljudje zgražali, ako je nadučitelj katerikrat šel med propovedjo s kora, je pač nesramna laž, ker je vsakdo videl, ko je prišel nazaj, po kaj je bil šel; kajti ni nezmotljiv, kot si dopisnik sam o sebi domišlja. Drugi učitelj, ki je že skoraj dve leti tukaj, in ni zamudil božje službe ves ta čas niti jedno nedeljo ali praznik, šel je med tem časom jedenkrat — reci jedenkrat med propovedjo s kora, in učitelj, ki namestuje obolelo učiteljico od aprila do sedaj pa dvakrat, a v „Slovenčevem“ dopisu se govori o izostajanju, kakor bi se to godilo ostenativno vsako nedeljo. In tu ravno tiči zlobni namen dopisnikov. Ali se ne more tudi učitelju kaj človeškega primeriti, da je primoran iti izvanredno iz cerkve? Ne učitelj, ampak „Slovenčev“ dopisnik sam je tisti, ki pohujšuje ljudstvo in po ljudstvu šolsko mladino, kar se vidi iz tega, da so ravno učenci nekaterih zvestih klerikalnih pristašev to leto do skrajnosti neukrotljivi in nepokorni postali, kar niso bili njih starejši bratje in sestre, čemur pa se ne bode čudil, kdor pomisli, kako je dopisnik brezvestno obrekoval učiteljstvo proti njihovim starišem ob času volitve. Se ve, da pri večini ni dosegel svojega podlega namena, a nekaterih se je vendarle prišlo njegovo obrekovanje in posledice niso izostale, katerih sad bode okusil kolikor toliko tudi dopisnik sam, če ostane kaj več časa tu. Z vprašanjem „ali ni „Narod“ in „Tovariš“ prilezel včas iz žepa?“ ni še prav nič povedano in dokazano. Verjame se tisto, kar se dokaže. Tako tudi jaz lahko vprašam dopisnika, kaj pa če sta „Slovenec“ in „Domoljub“ kdaj v cerkvi prilezla iz njegovega žepa? In vendar sta „Slovenec“ in „Domoljub“ vseskozi lažnjiva in obrekljiva, toraj bolj pregrešna kakor „Narod“. Tudi mi učitelji imamo čast in spoštovanje, katero potrebujemo za uspešno izvrševanje svojih stanovskih dolžnosti, a imenovana časopisa nam jo krade s takimi dopisi, kakor je iz Vevč v 160. številki „Slovenca“. Da je bilo cerkveno petje pod mojim vodstvom dobro, dokler sem imel podporo od strani duhovščine, se lahko sklicujem na veččake, ki so to petje kdaj slišali. Ako se že ne podpira gmotno, treba je, da se vsaj z besedami vpliva na slogu med pevskami, ne pa nasprotno, da se jih draži k neslogi in vsposodbu za štrajk, kakor je storil dopisnik, da bo potem g. župnik odpovedal nadučitelju orglanje, kakor se je izrazil sam. Gospod župnik dobro ve, da jaz govorim to, kar mislim, in da mi je ustregel s to odpovedjo. Nikakor pa ni lepo in mi ni ustregel z odpovedjo, da tudi moja 81 let stara mati in moja soproga ne smeta na kor, kjer sta imeli priliko sedeti med božjo službo. Moja mati šla je v nedeljo 7. t. m. na stopnjico pred stranski oltar sedet. To je nehvaležnost, da ostudnejša ne more biti, za 18letno zvesto službovanje, a ne tako, kakor ga lažnjivi „Slovenec“ slika v omenjenem dopisu. Gospod župnik se je izrazil, da so rekle pevke, da nadučiteljeva družina ne sme na kor. A prepričal sem se, da one za to še vedele niso, in potemtakem mora biti tista pevka najbrže dopisnik sam, ki je župnika nalagala. To mora biti vsakomur jasno, da pri takih razmerah, — kot so se-

daj, odkar je dopisnik v Polju — naj bi bilo orglanje še take dobro plačano, mora poiti vsakemu volja do resnega delovanja. Od 9 pevk jih je prihajalo k večjemu po 4 ali 5 k vajam. Na ta način mora izginiti vsakomur veselje, pa bodisi še tako navdušen za stvar. Jaz bi bil že sam odpovedal, toda tehtni vzroki so mi to branili, ker se nisem hotel izpostavljati za grešnega kozla. Naravnost predrzno pa je smešiti dopisnika, katerega dopis je popolnoma pravilen in nikakor ne kaže novinca v dopisovanju. Jaz v „Slovenčevem“ dopisniku vsaj do sedaj še nikakor nisem opazil takega duševnega velikana, kakor si to domišlja. To mora vendar priznati, da je pri liberalni stranki več zavednih ljudi, kakor pa pri njegovi. Pa kaj mislite, koliko nam jih je prisodil? Cela dva. Vzemimo tudi mi isto mero, s katero je meril on. Kaj mislite koliko jih najdemo? Jednega. A mi nimamo časa krpiti dopisov, posebno jaz ne, ker sem preobložen z vsestranskim delom, zato naj zadostuje za sedaj. To pa zagotovim dopisnika, da se bode ljudstvo zgražalo nad njegovim pohujšanjem, ne pa nad učiteljskim, mene dobro pozna, pa nikakor ne od slabe strani. Ivan Kavčič, nadučitelj.

Z Bovškega, 27. julija. Bovški zastop zavarovalne banke „Assicurazioni Generali“ prišel je nedavno pod farovško komando. Novi agent udriha strašansko po drugih enakih zavodih — z namenom, da se ljudje pri njem dovoljeno ali nedovoljeno zavarujejo.

Seveda pri tem mu teče zlobno jezičič — tembolj ko se nasrka v farovžih sladke kapljice. Vsaj tako se pripoveduje. Pozor! Dixi.

Ljudsko štetje v Ljubljani.

(Dalje.)

Leta 1890 je bilo v Ljubljani le 5 hiš, ki so štele po več kot 200 ljudi; zdaj jih je 6. Leta 1890. je bilo 12 hiš s 100—200 stanovniki; zdaj jih je 93; število hiš s 30—50 prebivalci je znašalo prej 185, zdaj znaša 210; relativno in absolutno (za 134) se je pomnožilo najmočnejše število onih hiš, ki štejejo po 10—30 prebivalcev; prej je znašalo 507, zdaj pa znaša 641. Hiš z 10 in manj prebivalci je bilo prej 466, zdaj jih je pa 552.

Ljubljana je v obče v zadnjem desetletju napredovala za 254, ozir. če vpoštevamo l. 1890 še neljubljanski, sedaj vtelevljeni Vodmat z 42 hišami, za 212 hiš. Pravi pojem o izpremembah zadnjega desetletja pa šele zadobimo, če preudarimo, koliko bivših hiš je v tej dobi odpadlo in koliko jih je nastalo na novo. Ljubljana je izgubila v zadnjem desetletju 130 hiš, prirastlo jej je pa 342 hiš. V 1. oddelku je izgubila 16 hiš, v drugem 23, v tretjem 36, v četrtem 28, v petem 24, v šestem 3. Prirastlo jej je pa v 1. oddelku 22 hiš, v drugem 16, v tretjem 91, v četrtem 92, v petem 46, v šestem 75. Največji prevrat se je torej izvršil v tretjem, četrtem in šestem oddelku; znatno manjši je bil prevrat v ostalih mestnih oddelkih.

Ta za kratko dobo 10 let res nenavadno velikih prevrat, si razložimo, če pomislimo, da je Ljubljano zadela v tej dobi potresna katastrofa. Zanimivo je vprašanje, v koliki meri je tu vplival potres. Po uradnih beležbah je bilo vsled potresa porutih 146 hiš: od katerih se jih je dosedaj dogradilo na novo 94, bodisi na starem stavbišču, bodisi drugod. Zanimivo je, da v 5. in 6. okraju vsled potresa ni bila nobena hiša niti podrta, niti na novo zidana. Najmočnejše je bil prizadet 3. okraj, v katerem se je moralo vsled potresa podreti 59 hiš, od kojih je na novo dograjenih 37. Tudi drugi okraj je bil prizadet prav močno, šteje namreč 42 porutih in 31 na novo zgrajenih hiš. Za njim pride 4. okraj s 37 porutimi in 20 novimi zgradbami. V 1. okraju je bilo treba podreti 8 hiš, od kojih se je na novo dogradilo 6.

V hišah, ki so bile l. 1890 še obljude, ki so pa zdaj podrte ali opuščene, je stanovalo ob predzadnjem štetju 2053 ljudi ali 72%, tedanjega prebivalstva in sicer v 1. oddelku 219, v drugem 428, v tretjem 353, v četrtem (deželna bolnica je med njimi) 916 in v petem 137.

V hišah, ki so mestu prirastle v zadnjem 10letju, bodisi da so nastale na mestu podrlih ali pa da so zgrajene popolnoma na novo, stanuje 6749 ljudi ali pa 199%,

torej skoraj natanko toliko, za kolikor je prebivalstvo v zadnjem desetletju v Ljubljani sploh naraslo.

Ta prirastek se pa razdeli tako, da odpade na 1. oddelk 527 ljudi, na drugi 395, na tretji 1896 (Bleiweisova, Erjavčeva, Rimska in Tržaška cesta) na črti 2161 (Marije Terezije cesta in več novih ulic), na peti 448, na šesti 2322 (deželna bolnica in nad polovico ulic je nastalo na novo). Prizidave nadzidave in prezidave, sploh adaptacije, bodisi vsled potresa, ali iz kateregakoli drugega vzroka, niso tu vštete.

Iz povedanih numeričnih razmer je torej prav jasno razvidno, da se je v zadnjem desetletju v Ljubljani izvršilo nenavadno veliko izprememb v ubikacijah in to na korist ugodnemu razvoju mesta. Populacijska fluktuacija je bila nenavadno živahna.

Ljubljansko civilno prebivalstvo šteje sedaj 6904 strank. V tem obziru so napredovali vsi mestni oddelki, še celo drugi, ki je v obče nazadoval in sicer prvi za 46, drugi za 14, tretji za 43, četrti za 272, peti za 72, mesto sploh za 1359 ali za 24,5%, torej še močnejše kot prebivalstvo sploh.

Pri predzadnjem štetju je prišlo na vsako stranko 5-1 oseb; zdaj se je to razmerje nekoliko skrčilo, vsaka stranka šteje namreč le 4,9 oseb. Stvarnega razloga za ta neznameniti zmanjšek ni, vzrok je le slučajen. Večji so pa že razločki v posameznih mestnih oddelkih. V prvem oddelku je štela pri predzadnjem ljudskem štetju vsaka stranka po 5,7 oseb, zdaj jih šteje po 5,8 (višja frekvenca v obeh sirotišnicah), v 2. oddelku prej 4,9, zdaj 4,4 (odpadla je kaznišnica na gradu, odpalo veliko dijaških stanovanj, ki so se preselila v druge mestne oddelke; v 3. oddelku prej 4,9, zdaj 4,85, tedaj zelo enako; v 4. prej 5,3, zdaj 4,9 (deželna bolnica); v 5. prej 5, zdaj 4,6 (števílo podnajemnikov in njih rodbin, ki so prej zdatno pomnoževali stranke, se je močno skrčilo). V 6. oddelku šteje vsaka stranka po 5,6 oseb (deželna bolnica s svojimi oddelki). (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. julija.

— Osebna vest. Železniški minister dr. vit. Wittek in šef generalnega štaba fcm. baron Beck sta si te dni ogledala dela pri bodočem predoru železnice skozi Karavanke nad Jesenicami in tovarne kranjske industrijalne družbe v Jesenicah in na Savi.

— Vodovod v Cirknici. Deželni odbor je na nujno prošnjo marljivega župana Pogačnika sklenil, da se deželni tehnik Sbrizaj še meseca avgusta odpotuje na lice mesta z nalogom, da prične z resnim delom za ta prepotrebni vodovod.

— Vodovod v Planini. Deželni odbor je sklenil na dopis deželne vlade odgovoriti, da nikakor ne more privoliti v to, da bi dežela za ta vodovod, ki bo v prvi vrsti služil graščini kneza Windischgraueta, prispevala več kakor 20 %. Tako je prav!

— Klasično interpelacijo je podal v Goriškem dež. zboru poslanec Blaž Grča. Interpeliral je namreč deželnega glavarja, zakaj ni proti deželnemu odborniku dr. Tumi postopal disciplinarno, in ali misli to sploh še storiti, ker je govoril na shodu v Vrtojbi proti temu, da bi se ustanovil deželni užitinski urad, ker je bil mnenja, da bo dežela izgubo, in da bo urad v italijanskih rokah dr. Pajerja, ki bo potem šikaniral oni stan, ki je najvažnejši za bodočnost našega naroda na Goriškem. Seveda je deželni glavar Grči primerno pojasnil, da je dr. Tuma odgovoren za svoje govore samo svojim volilcem in zakonu, nikakor pa ne njemu. Kaj takega interpelirati more pač le človek, ki ima mesto možgan v glavi samo za ganje.

— Iz Pilštajna se nam piše: V naši fari vlada močna nevolja proti župniku Tomažiču. Povod pa je ta-le: Vlada je dovolila za po toči oškodovane prebivalce občin Pilštajn in Drenskorebro podporo 1000 glđ. Ta znesek je začetkom tega meseca izročil okrajni glavar župniku Tomažiču, da ga razdeli. Kako je prišel župnik do tega posla, nam ni jasno. O tem vprašanju drugokrat. Danes hočemo le označiti način, kako je Tomažič denar razdelil. On

se ni oziral na potrebe obdarovanih, on je denar delil tako, da njegovi zvesti niso bili prezrti. Pri tem se je zgodilo, da so premožnejši, ki imajo vsega dosti, dobili vsi večje svote; revni in potrebni pa so dobili prav malo ali pa nič. Nad dvajset revnih posestnikov in posestnic, ki živijo v silni bedi in nimajo nič jesti, se je proti temu „pravičnemu“ postopanju župnika pritožilo na okrajno glavarstvo, ker niso niti vinarja prejeli. Drugi jim bodo sledili. Prav tako. Vsaka podpora je vendar namenjena revnim in potrebnim, ne pa tistim, kateri vživajo župnikovo milost. Gospod župnik, vaše postopanje ni lepo, ni pravično, ni krščansko. Ali vam ni znano, da je Kristus učil: „Lačne sititi,“ ne pa sitih? Vaši župljani si bodo to zapomnili. Gospoda glavarja pa javno pozivljamo, da način razdelitve strogo preiše.

— Vedno pošten. „Goriška Soča“ piše: V bližnjih hribih je bila umrla uboga Marijana. Nikogar svojih ni imela okoli sebe na zadnjo uro, le enega brata je še imela, ta pa je bil z doma na Koroškem že 25 let. Zapustila mu je, kar je imela, toje 500 glđ. Sporočila se je bratu zadnja volja sestre. Prišel je domov, da dvigne dedščino. V to potreba dokumentov. Stopil je v farovž po osmrtnico. Kako pa se je začudil, ko je čul iz ust kuratovih, da tisti denar naj pusti cerkvi itd., napravil je bil kurat starega župana celo na to, da mu je predložil nekaj računov, da ta denar mora ostati cerkvi. Dedič pa se ni udal, marveč je zahteval, da naj se mu da, kar pritiče, da dobi denar. Potem je odšel. Ali kaj stori tu zvita buča kuratova? Napravil je neko pisanje, da tisti dedič je pijanec in zapravljevec, in koroška sodnija na podlagi tega ni hotela takoj izplačati dedščine. Ni ostalo drugega nego to, da je nastopil dedič pot tožbe radi razžaljenja časti. Dne 7. junija letos je bila obravnava, h kateri pa ni bilo kurata, marveč poslal je rajši starega župana. Tam je bilo govora o „uglihanju“ in skončalo se je tako, da se je „uglihal“ dedič, kurat ali župan pa mu je moral povrniti stroške za pot v znesku 30 K; globa pa mu je bila tako prizanešana od dobrega dediča. Torej tisti kurat ni vedel ničesar o onem dediču in tudi poznal ga ni, dokler ni prišla na dan omenjena dedščina. Ko se je mož čez dolgih 25 let prikazal zopet v svojem rojstnem kraju, da dobi dedščino po svoji sestri, ga je hotel kurat najpoprej opehariti za dedščino, češ, naj jo da cerkvi (?) Ker pa ni hotel, ga je pa naslikal za pijanca in zapravljevca, vsled česar je moral tožiti. Z lepa torej ni šlo opeharjenje z dedščino, radi tega je poskusil z lažjo in podtikanjem o človeku, o katerem ni nič vedel in ga ni poznal, da bi le dobil denar za cerkev (?). Kaj tako se dela „za cerkev“? Na tak način se iztiska denar iz ubogega človeka, kateremu se vzame celo dobro ime, da se le kaj dobi za cerkev?! Ali je tako učil Kristus?

— Uničena mlekarina. V Bovcu so imeli dobro uspevajočo mlekarino. Seveda se je ondotni kaplan Abram takoj nadmo spravil. Posrečilo se mu je, spraviti mlekarino v roke svojih kimovcev. Od tedaj je šlo vse rakovo pot, dokler ni mlekarina letos zaspala in sicer ravno takrat, ko je bilo največ mleka. Mlekarina je ustavila svoje delovanje in so ljudje imeli seveda veliko škodo. Mlekarina ima v zalogi še veliko sira, ki je pa pokvarjen, da, čitati je bilo celo, da je bilo več kvintalov tega sira že zaplenjeno. To je sad duhovniškega vtikanja v gospodarske zadeve.

— Regulacija učiteljskih plač v Šleziji in pri nas. Pod tem naslovom se nam piše iz učiteljskih krogov to-le: Dan 17. julija je bil za šlezko učiteljstvo časten dan. Ta dan je bil v šlezkem deželnem zboru sprejet načrt zakona za izboljšanje gmotnega stanja ljudskega učiteljstva. Skorej deset let se je bojevalo šlezko učiteljstvo za dosego tega namena. Čestokrat so nastali v tem boju prav resni konflikti med učiteljstvom na jedni strani in med posameznimi poslanci, političnimi strankami in vlado na drugi strani. Napredno, svobodomiselnost šlezko učiteljstvo, kojega glasilo je „Schlesisches Schulblatt“, in katero je bilo v tem boju parkrat konfiskovano, se ni vdalo vsem pritiskom in grožnjam, ampak je dosledno in vstrajno hodilo svojo pot naprej. Že par načrtov je bilo predloženih od strani deželnega odbora

in posameznih poslancev, a noben teh načrtov ni mogel dobiti večine v deželnem zboru, ker se je učiteljstvo z največjo silo uprlo predlaganim načrtom, in sicer zato ker bi bilo s tem učiteljstvu le malo pomagano, tako nekako, kakor je pomagano kranjskemu učiteljstvu z novim šolskim zakonom, kateri je že po dveh letih obstanku pokazal, da je potreben korenite izpremembe. Šlezko učiteljstvo je vedno poudarjalo: rajše nič, kakor pa polovičarsko izboljšanje. Ko bi bili kranjski učitelji bolj vstrajni in pogumni, bi bili gotovo tudi več dosegli, čeprav bi morali morebiti še par let čakati. S svojo pohlevnostjo smo pa priborili samo status brez izdatnega izboljšanja gmotnega stanja. Poglejmo, koliko je doseglo šlezko učiteljstvo, in primerjajmo te dohodke z dohodki kranjskega učiteljstva. Po novem zakonu se razdele plače šlezkega ljudskega učiteljstva v štiri plačilne razrede, in sicer po 2000 K, 1800 K, 1600 K in 1400 K. Plače kranjskega učiteljstva so pa: 1600 K, 1400 K, 1200 K in 1000 K. Torej za 400 K razlike v vsakem razredu. Pa to še ni edina razlika. Še večji nedostatek kranjskega šolskega zakona se kaže v odmerjenju odstotkov v posameznih plačilnih razredih. V Šleziji pride v prvi plačilni razred 20 %, vsega učiteljstva, v drugi plačilni razred 30 %, v tretji 30 % in v četrti pa 20 %. Pri nas pa: v prvi plačilni razred borih 10 %, v drugi 15 %, v tretji 30 % in v četrti plačilni razred pa 45 %! Začasno nastavljeno učiteljstvo z zrelostnim izpričevalom dobi v Šleziji po novem zakonu adjutum 900 K, pri nas pa le 800 K. Takoj po prebitem izpitu učne usposobljenosti dobi vsak učitelj v Šleziji 1200 K, pri nas ima pa do stalnega nameščenja, katero se zavleče večkrat po več let, vedno še golih 800 kron! Tri leta po prebitem izpitu učne usposobljenosti se uvrsti šlezki učitelj v status, pri nas pa po stalnem nameščenju. Petletnine, katere se štejejo v Šleziji od dne prebita izpita učne usposobljenosti, pri nas pa šele od dne stalnega nameščenja, znašajo tam 10 % od tačasne plače, t. j. 140, oziroma 160, 180 in 200 K, pri nas pa samo 80 K! Funkcijske doklade znašajo v Šleziji za enorazredničarje 150 K (pri nas 60 K); za dvo- in trirazredniške voditelje po 250 K (pri nas pa 100 K, oziroma 150 K), za voditelje štirirazrednic 400 K (pri nas 200 K), za voditelje pet- in večrazrednic 600 K (pri nas pa samo 200 K, četudi ima šola šest paralelnih razredov, kakor jih imata n. pr. I in II mestna šola v Ljubljani. Za vsak paralelni razred dobi v Šleziji po novem zakonu vsak voditelj po 50 K remunracije, pri nas pa nič! Vsak učitelj dobi v Šleziji primerno naturalno stanovanje, ali če tega ni, pa stanarino, in sicer: nadučitelji pet- in večrazrednih šol 300—600 K, kakor so že krajevne razmere; vsak učitelj 100—500 K, tudi oziraje se na krajevne razmere. Na kranjskem imajo pa samo voditelji pravico do naturalnega stanovanja, oziroma do stanarine 100 K, le pri ljubljanskem učiteljstvu je v tem oziru zaradi velike draginje stanovanj mala, pa prav mala izjema. Končno omenimo še, da vse to velja v Šleziji tudi za učiteljice, pri nas se pa dela izjema. To v predvidenem bodočim našim poslancem in drugim merodajnim krogom, zakaj letos pridemo učitelji zopet z obširno prošnjo pred deželni zbor.

— Sokoli v Žabnici. Včerajšnji izlet „Gorenjskega Sokola“ v prijazno Žabnico se je znamenito obnesel. Udeležba je bila ogromna, navdušenje velikansko.

— Strela je v petek v Kokarjih pri Rečici neko žensko ubila, tri ženske omamila in kozolec uždala. Gasilci z Rečice so hitro in spretno izvršili svojo nalogo, za kar jim gre vse priznanje.

— Nov odvetnik. V Pulju se je naselil kot odvetnik g. dr. Ivan Zuccon in otvoril svojo pisarno v ulici Circonvallazione št. 21 (hiša Maluša).

— Popustek na zemljiškem in hišnem davku in znižanje pridobinske glavne svote ter davčnega merila za podjetbe, zavezane javnemu dajanju računov. Po ukazu c. kr. finančnega ministrstva z dne 11. julija 1901 št. 37.882 se je v zmislu članov IV. do X. postav z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220 o neposrednih osebnih davkih določil za leto 1901 popustek na zemljiškem davku na petnajst odstotkov,

in na hišnorazrednem in hišnonajemniškem davku na dvanajst in pol odstotka, ter se je pridobinska glavna svota določila za to leto kakor v letu 1900 z 34.923.952 kron. Pridobnina za podjetbe, zavezane javnemu dajanju računov, ki so označene v § 100. odstavka 1 in 5 navedene postavbe se pripisuje in pobira namesto z deset in pol odstotka za leto 1901. le z deset in pet stotink odstotka (10 05 %).

— Nepoštena deklaracija. Alojzija Boc, služkinja pri c. kr. računskem svetniku Josipu Modicu na Bleiweisovi cesti št. 20. je vkradla v soboto svojemu gospodarju zlato uro in verižico, vredno nad 300 kron in nekaj denarja. Policija je po noči zasledila Alojzijo Boc v gostilni in jo aretovala.

— Neznana tatva. Prijela včeraj jutraj mestna policija. Dotičnik je Ivan Zajc. Išče ga sodišče zaradi tatvine bicikla. Na sumu je tudi, da je ukradel Rojcu v Metelkovih ulicah uro, in da je v spomladni vlomil v klet na Drenikovem vrhu in vkradel več železnine.

— Goljufiji na sled so prišli v tobačni tovarni. Neke delovodja je take delavke, ki so bile po jeden ali dva dneva bolne, zapisal kot navzoče v tovarni in so dobile tako tudi za izostale dni plačano. Koj po izplačilu pa jih je pozval k sebi in jim povedal, da so po pomoti dobile preveč plačano, kar morajo nazaj dati. Delavke so to tudi storile, a denar si je delovodja pridržal.

— Zaradi razžaljenja Njega Veličanstva je bil aretovan delavec I. K. včeraj dopoldne na dolenskem kolodvoru. Dali so ga zapreti ljudje, ki so se z njim z Grosupljeja pripeljali v Ljubljano.

— Na tla podrl je včeraj popoldne v Kolodvorskih ulicah neki kolesar mesarskega vajenca I. K. Leta je pač padel, a se ni poškodoval.

— Napadena kolesarica. Včeraj zvečer med 6. in 7. uro je bila v gozdu na potu iz Koručne od fantov napadena neka gospodična iz Ljubljane, ki se je peljala s kolesom domov.

— Koleke je prodajal včeraj popoldne v trafiki na Kongresnem trgu bivši odvetniški pisar V. Z. To videl je neki civilni stražnik, ki je bil slučajno navzoč v trafiki. Trafikantinja ni kupila kolekov, in pisar je odšel, stražnik pa ga je zasledoval. V. Z. je šel na to v sodiščno poslopje v Gospodskih ulicah in tam ženi sodnega sluga Ani Nemčevi ponudil na prodaj koleke, in ko jih tudi ta ni hotela kupiti, je odšel, mej tem pa je bil tudi že ukradel z mize petak, kar je Ana Nemec povedala stražniku, ko je prišel vprašat, če je tudi pri njej prodajal koleke. Stražnik je šel za pisarjem, ga ujel in odvedel nazaj. Mej potjo je vrgel ukraden petak stran. Koleke, katere je prodajal, je vzel v Šešarkovi tobačni trafiki na ime svojega prejšnjega šefa. Z. je bil aretovan, ker je na sumu, da je izvršil več tatvin.

— Dva konjača sta danes ponoči napadla na cesti na Loko hlapca Antona Gajšeka, ga davila in pretepla, da je bil ves krvav.

— Tatvina. Železniškemu čuvaju J. V. je neznan tat ukradel iz sobe desetak, katerega je imel v knjigi v suknjiču.

— Otroka okradel. Na Dolenski cesti je neznan tat vzel triletni deklici Mariji Mikuževi z vrata korale in zlat križec.

— Pretep v gostilni. V noči od sobote na nedeljo so se v neki gostilni na Dolenski cesti stepili delavci in pri tem pobili več gostilniške posode. Trije delavci so bili lahko telesno poškodovani.

— Naglo in neprevidno je vozil včeraj popoldne po Starem in Mestnem trgu posestnikov sin F. Z. in je z debelim delom bičevnika pretepal konja. Na Poljanski cesti ga je ustavil policaj in aretoval.

— Izgubljene stvari. Učiteljica M. L. je izgubila na poti od Brega do Tržaške ceste in nazaj zlato brožo z granato. — Kolarski mojster J. M. je izgubil na poti od Pristavskih ulic skoz Slomškove ulice po Resaljevi cesti do kolodvora srebrno uro in srebrno verižico. — Delavka M. P. je izgubila na poti od Konjušnih ulic pri Krakovskem nasipu in po Bregu do Jurčičevega trga srebrno žensko uro s kratko zlato verižico. — Na Bregu je izgubil danes ponoči neki uradnik zlato uro in verižico v vrednosti 316 kron. Mogoče je tudi, da mu jo je bil kdo vzel, ker je bil na klopi zaspal.

* Tolstoj o smrti. Grof Lev Tolstoj, kateri je 24. t. m. že malo vstal, je pravil nekemu svojemu prijatelju, kake občutke je imel, ko je bila njegova bolezen v najhujšem štadiju. „Takrat nisem izpoznal natančno ljudi, ki so bili okrog mene; zdelo se mi je, da se vozim nepopisno naglo z visoke gore po mehke tiri navzdol, ki me vodi, polnega rožnatih nad, v blaženo deželo. Sedaj, ko se mi zdravje zopet obrača na bolje, čutim žal zopet, da bodem moral potovati še daljši ali krajši čas po neugodnih potih in močvirjih tega sveta. Kaka škoda za minute prebite nevarnosti, ko sem bil že na meji mej tem in onim svetom! Ako se mi posreči, hočem napisati knjigo, v kateri bom to povedal. Umel bodem ljudi prepričati, da smrt nikakor ni strašna, ter da mora biti po tem življenju še drugo, nenavadno.“

* Rad govori. Neki berlinski list poroča, da je nemški cesar imel od leta 1888. samo 916 govorov, in sicer 12 francoskih, 18 angleških, 3 ruske in 873 nemških.

* Ljubavna tragedija. 20. t. m. je zabodel v vasi Kerestincu, v samoborskem okraju, kmet Jurij Barbarič slugo Petra Mirkovića, ki je vsled tega malo časa za tem umrl. Barbarič ima mlado, lepo ženo, katera se je zaljubila v slugo Mirkovića, s katerim je tudi začela ljubavno razmerje. Ko je soproj to izvedel, je sklenil, da se osveti, kar je tudi res storil. Potem se je dal odpeljati mirno v zapor ter je zločin priznal.

* Velika nesreča. Iz Batuma, v ruski Transkavkaziji brzojavljajo, da je nastala sredi mesta, kjer je največ ljudi, eksplozija; osredje mesta je v razvalinah mnogo oseb je mrtvih, vendar njih števila sedaj ni možno določiti. Odtrgani udje človeških teles leže kar po tleh. Prebivalci so pogrešili zlasti mnogo častnikov.

* Oporoka sovražnika žensk. V New Yorku je umrl nedavno neki S. Royera Jason, večkratni milijonar, v 76. letu svojega življenja. Pokojnik je bil velik sovražnik žensk. V njegovi mladosti se mu je namreč izneverila prva njegova ljubica, in od takrat je tako sovražil ženske, da ni smela bajt nikdar nobena v njegovo hišo. Služabniki so bili vsi moški, Ostavil je 30 milijonov metropolitanskemu muzeju, ker je vedel, da ne bo imela tako nobena ženska koristi od njegovega denarja. Svojim sorodnikom pa ni zapustil ničesar, ker bi bil s tem pomagal tudi — ženskam.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 29. julija. Razmišljanja o političnem položaju so zdaj, ko se je razglasil nemški carinski načrt zopet na dnevnem redu. „Nar. Listy“ menijo, da je položaj Körberjev z ozirom na pogodbo z Ogrsko jako neugoden. Ko je Badeni 23. septembra 1897 po noči predložil cesarju podpis 32 članov tedanje parlamentarne komisije desnice, tedaj je zamogel reči, da je večina parlamenta in večina avstrijskih narodov na njegovi strani, da je pogodba zagotovljena. Kdo pa je — vprašujejo „Nar. Listy“ — s Körberjem, kdo stoji za njim, na koga se more sklicavati glede nagodbe? To kaže, da je Körberjeva pozicija slaba, in da Körber premišljuje, kako bi se na lep in časten način mogel umakniti s političnega pozorišča.

Dunaj, 29. julija. Cesarjev telesni zdravnik dvorni svetnik Wiederhofer je danes umrl.

Krakov 29. julija. Včeraj so razna poljska društva iz Šlezije napravila skupen izlet v Zakopane. Tam je mej drugimi govoril krakovski župan, ki je trdil, da Poljakov v Šleziji ne zatirajo Nemci, nego Čehi!

London, 29. julija. Buri so naskočili Bremersdorp in prisilili angleško posadko, da je morala 16 milj daleč v Lembobo bežati.

London 29. julija. Kitajski zastopniki pri pogajanjih radi odškodnine, ugovarjajo zahtevam velesil. Postavili so se na stališče, da odškodnina ne sme več znašati kakor jedno milijardo taelov.

Foulard-svila po 65 kr.

do 3 gld. 65 kr. meter sa blüme in obleke, ter „Henneberg-svila“ v črni, beli ali pisani barvi od 65 kr. do 14 gld. 65 kr. meter. Vsakomur franco in s plačano carino dostavljena na dom. Vzorci se dopošljejo takoj. Dvojna poštnina v Švico.

G. Henneberg, Selden-Fabrikant Zürich. (Z. u. k. Hof.)

Kufeke-jeva

NAJBOLJŠA HRANA ZA ZDRAVE IN V BRANJE BOLNE OTROKE

moka za otroke

Meteorologično poročilo.

Vilna nad morjem 204-2 m. Srednji aračni tlak 734-0 mm.

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Visina oblakov v m
27.	8. zvečer	734.0	18.9	sr. svzhod	jasno	00 mm
28.	7. s.jutraj	735.3	15.8	sl. jvzhod	jasno	00 mm
	2. popol.	735.0	27.6	sr. jzhod	jasno	00 mm
29.	9. zvečer	735.5	20.1	sl. jzhod	jasno	00 mm
	7. s.jutraj	737.2	16.5	sl. jug	del. oblak.	00 mm
	2. popol.	737.1	28.7	sl. jug	del. jasno	00 mm

Srednja temperaturna sobote in nedelje 196° in 21.2°, normale: 19.9° in 19.9°.

Dunajska borza

dne 29. julija 1900.

Skupni državni dolg v notah	99.05
Skupni državni dolg v srebru	99.00
Avstrijska zlatna renta	118.35
Avstrijska kronrska renta 4%	95.70
Ogrska zlatna renta 4%	118.40
Ogrska kronrska renta 4%	98.05
Avstro-ogrsko bančne delnice	1650.00
Kreditne delnice	624.50
London vista	239.60
Nemški državni bankovci za 100 mark.	117.35
20 mark	23.46
10 frankov	19.02
Italijanski bankovci	90.90
C. kr. cekini	11.31

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša preljubljena mati, oziroma sestra, gospa

Helena Mally

trgovka, gostilničarka in posestnica

danes ob polu 8. uri zjutraj, v starosti 46 let, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu preminula.

Pogreb drage ranjke vrši se v sredo, dne 31. julija t. l., ob 8. uri zjutraj iz hiše žalosti na farno pokopališče.

Maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi. (1608)

Spodnja Idrija, dne 29. julija 1901.

Rezika in Herman, otroka. — Jakob Lipah in Fran Lipah, brata.

Gustav Jak

solicitor

Tini Jak rojena Prislan

poročena. (1604)

Doberla ves

dne 29. julija 1901.

Celovec

Poštna hranilnica ček št. 849.086.

Telefon št. 135.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna: na Kongresnem trgu št. 14, Souvanova hiša v Ljubljani,

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4½% od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Uradne ure od 8—12 dopoldne in od 3—6 popoldne.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo (40—31)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Sodor

najmanjši priročnik na svetu za izdelovanje limonade in sodovce.

S tem priročnikom si lahko vsak sam in po ceni pripravi vsakovrstne ogljenokisle pijače.

Prodajalnice: Glavni zastop tovarne za sodor, Zürich-Wien, I., Renngasse 14, dalje Jozef Mayr, lekarnar v Ljubljani. (1550)

Anton Burger, c. kr. davčni kontrolor, naznanja v svojem in v imenu svoje soproge ter svojih otrok tužno vest, da je vsagomogočnemu dopado našega preljubega sinčka, oziroma bratca

Tenčka

dne 28. t. m. ob 1½. uri v starosti 5½ let k sebi poklicati.

Pogreb predragega ranjčega bode v torek, dne 30. julija t. l. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Erjavčeva cesta št. 4, na pokopališče k sv. Krištofu.

Prosi se tihega sožalja. (1607)

V Ljubljani, dne 29. julija 1901.

Mesto posebnega obvestila.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane jnž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vate, Heb, Francove vate, Karlove vate, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, od 15. junija do 15. septembra v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vate, Heb, Francove vate, Karlove vate, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. — **Proga v Novomesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto-Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 6. uri 55 m zvečer v Novomesto, Kočevje. — **Prihod v Ljubljano jnž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipska, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 35 m zvečer iz Podnart-Kropo. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplice Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 43 m zvečer, istotako. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m in ob 10. uri 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1393)

Ljubljana, 5. maja 1901.

Spoštovani gosp. G. Skrbič!

Prva hrvatska tovarna žaluzij, rolet, lesenih in železnih kapk in kartonaž.

Naznanjam Vam, da sva jaz in moj sosed s žaluzijami in roletmi prav zadovoljna.

Mera je natančno dobro zadeta.

S spoštovanjem

Anton Bervar

(1595—2) v Ljubljani, Vodovodna cesta.

Učenca

za trgovino z železom sprejme (1603—1)

A. Casagrande v Ajdovščini.

Iščo se

špecerijska trgovina

v Ljubljani ali v kakem večjem kraju na Gorenjskem.

Ponudbe pod „P. B. 5000“ na upravn. ništvo „Slov. Naroda“. (1602—1)

Nova vila na Bledu

z dvema stanovanji se proda za 11.000 K. Okoli vile je lep vrt. (1606—1)

Več se poizve v pisarni Jos. Perhauca v Ljubljani, Dunajska cesta št. 6.

Gospica

zmožna slovenščine in nemščine v govoru in pisavi, želi dobiti službo v odvetniški ali notarski pisarni. — Ponudbe se prosi pod „A. G.“ na upravn. ništvo „Slov. Nar.“.

Popravila šivalnih strojev

vseh sistemov urno, dobro in po ceni. Prodaja najboljšega olja, igel in drugih potrebščin za šivalne stroje. Priprave in pristojbi za vsa razna šivalna dela. (1523—5)

Singer Co., delniško društvo za šivalne stroje Sv. Petra cesta št. 6.

Iščem pripravnega

nadzornika

(penzionista), kateri bi imel nalogo, delavsko osebje nadzorovati in voditi tovarniško knjigovodstvo, za svojo tovarno. Prednost imajo oni, ki so že opravljali enaki posel.

Ponudbe sprejema Jos. Petrič v Ljubljani, tovarna papirnih izdelkov. (1577—3)

Razglas.

V petek, dne 2. avgusta letos v navadnih uradnih urah vršila se bo na Resljevi cesti št. 1 pritično

prostovoljna javna dražba raznega pohištva in likerja.

Kupci se vabijo.

Magistrat ljubljanski

20. dan julija 1901. (1583—2)

Dr. Friderika Lengiel-a

Brezov balzam.

Že sam rastlinski sok, kateri teče iz breze, ako se navrtja njeno deblo, je od pamtveka znan kot najizvrstnejše lepotilo; ako se pa ta sok, po predpisu izumitelja pripravi kemičnim potem kot balzam, zadobi pa čudovit učinek.

Ako se namaže zvečer z njim obraz ali drugi deli polti ločijo se že drugi dan neznatne luskinje od polti, ki postane vsled tega čisto bela in nežna.

Ta balzam zgledi na obrazu nastale gube in kozave pike ter mu daje mladostno barvo; polti podeljuje beloto, nežnost in čvrstost; odstrani kaj naglo pege, žoltavost, ogerce, nosno rudečico, zajedce in druge ne-snažnosti na polti. — Cena vrču z navodom vred gld. 1-50. (112—14)

Dr. Friderika Lengiel-a

BENZOE-MILO

Najmilejše in najdobrodejnejše milo, za kožo nalašč pripravljeno, 1 komad 60 kr.

Dobiva se v Ljubljani v Ub. pl. Trnkóczy-ja lekarni in v vseh večjih lekarnah. — Poštna naročila vzprejema W. Henn, Dunaj, X.